

GR Sociaal
Sociale Dienst Drechtsteden X Drechtwerk

Planning voor procedure:

Dagelijks Bestuur: 11 maart 2024
Algemeen Bestuur: 28 maart 2024

VOORSTEL ALGEMEEN BESTUUR

Soort notitie: Bestuurlijke opdrachtomschrijving		Datum 13 februari 2023
Portefeuillehouder R. de Meij	MTlid/Opgavemanager D.J. van Maanen	Steller L. van de Merwe, L. de Zoete, V. Bal, M. Reedijk

Onderwerp

Deelresultaat bestuurlijke opdracht toekomstbestendig sociaal domein (spoor 1)

Voorstel

1. Kennismaken van het overzicht aan maatregelen van spoor 1 (bijlage 1);
2. Instemmen met het advies om de maatregelen van spoor 1 mee te nemen in de besluitvorming over spoor 2, zodat er op een later moment een meer integrale afweging in maatregelen kan worden gemaakt;
3. Bespreken van de verder uit te werken maatregelen van spoor 2 (bijlage 2).

Bevoegdheid

Algemeen Bestuur (op grond van artikel 12 van de GR Sociaal).

Samenvatting

De doelstelling van de bestuurlijke opdracht is het in kaart brengen van mogelijkheden die de GR Sociaal ziet om binnen haar verantwoordelijkheden bij te dragen aan het beheersbaar houden van de kosten in het sociaal domein voor gemeenten, rekening houdend met de noodzaak van het werken aan toekomstbestendige ondersteuning in het sociaal domein waar ondersteuning beschikbaar blijft voor inwoners die dat nodig hebben.

Door het uitvoeren van deze opdracht wordt op slechts een deel van het totale (financiële) vraagstuk van gemeenten ingegaan. Gemeenten zijn daar zelf mee aan de slag. Daarnaast kennen veel van de taken die vallen onder de scope van deze opdracht een overlap of snijvlak met lokale taken. Voor beide punten geldt dat er afstemming plaats moet vinden met gemeenten.

In het voorliggende voorstel wordt geadviseerd om in dit stadium van het proces niet tot keuzes te komen in de te nemen maatregelen en vragen we om aan te geven welke uitwerkingsoverdrachten die eveneens in deze notitie (bijlage 2) worden beschreven u kansrijk acht.

Toelichting op het voorstel

Aanleiding

Gemeenten staan voor financiële uitdagingen, onder andere door 'het financieel ravijn' dat veroorzaakt wordt door de landelijke wijziging in financieringssystematiek voor gemeenten. Het sociaal domein is een grote post binnen de gemeentelijke begroting en daarin heeft het ONS-D aanleiding gezien om, naast dat gemeenten uiteraard zelf zoeken naar oplossingen, de GR Sociaal en de GR DG&J te vragen in kaart te brengen wat zij kunnen bijdragen aan het verkleinen van deze financiële uitdagingen. Door in te stemmen met de bestuurlijke opdracht geven de AB's hun eigen organisaties de opdracht om mee te denken met gemeenten.

Bestuurlijke opdracht

Op 7 december 2023 is de bestuurlijke opdracht Toekomstbestendig Sociaal Domein vastgesteld. In deze opdracht zijn twee sporen voorgesteld:

1. Opleveren inzicht in maatregelen “laaghangend fruit”
2. Opleveren keuzepalet aan maatregelen op het gebied van:
  - Beleid: onderzoeken van beleidskeuzes;
  - Bedrijfsvoering: onderzoeken van efficiencyvoordelen;
  - Samenwerking: onderzoeken van kansen voor nadere samenwerking tussen de GR Sociaal en de GR DG&J (bijvoorbeeld inkoop);
  - Innovatie: onderzoeken van innovatiemogelijkheden met besparingspotentieel.

Relatie met uitgangspuntennotitie 2025 en andere bestuurlijke opdrachten

Overigens is het niet zo dat de GR Sociaal wacht met het inbrengen van kansrijke voorstellen tot deze opdracht. Zo heeft de GR Sociaal een uitgangspuntennotitie opgeleverd voor de begroting 2025 waarbij wordt ingezet op een 0-lijn in een tijd dat het gebruik van maatwerkvoorzieningen naar verwachting juist hard toeneemt. Een voorbeeld van de maatregelen die hier genoemd wordt is het herontwerpen van onze werkprocessen. Ook de bestuurlijke opdracht Wmo, om met elkaar te werken aan een houdbaar en duurzaam voorzieningenniveau, past in de lijn dat wij gezamenlijk inzetten op het beheersbaar houden van de kosten en uitvoerbaarheid. In het klein dragen voorstellen zoals inzet op Powerful Ageing, dat naar verwachting het gebruik van huishoudelijke ondersteuning kan dempen of uitstellen, bij aan deze doelstelling. Ook de samenvoeging van Drechtwerk en de SDD tot de GR Sociaal is een kans om samen een grotere publieke waarde te behalen en kosten te besparen. De GR Sociaal werkt momenteel aan een nieuw bedrijfsplan voor Drechtwerk waarbinnen ingezet wordt op efficiëntere inzet van middelen Participatiewet, WSW en mogelijk ook de Wmo.

Beoogd resultaat

Het resultaat van deze opdracht is om aan de hand van tijd- en impactscenario's in kaart te brengen welke mogelijkheden de GR Sociaal ziet om binnen haar verantwoordelijkheden bij te dragen aan het beheersbaar houden voor gemeenten van de kosten in het sociaal domein.

Resultaten van spoor 1

In de afgelopen tijd zijn er diverse maatregelen op alle opgaven (bestaanszekerheid versterken, zorgen voor ondersteuning en ontwikkelen naar werk) inzichtelijk gemaakt waarvan er een aantal te kwalificeren zijn als het zogenaamde 'laaghangend fruit'. Dit levert echter een overzicht op van maatregelen die:

- Direct effect hebben op de ondersteuning aan inwoners;
- Al eerder aan de gemeenteraden zijn voorgelegd in het kader van de herijkingen (en waar destijds door raden niet voor gekozen is).

Voor inwoners zijn deze voorzieningen vaak cruciaal om mee te doen aan de maatschappij. Het overzicht bevat echter maatregelen met een negatief effect op de dienstverlening aan of ondersteuning van inwoners. Het betreft veelal inwoners met kwetsbaarheid op het gebied van bestaanszekerheid of het zelfstandig kunnen participeren in de maatschappij.

De maatregelen zijn bovendien recent onderdeel geweest van een herijkingsproces, waarbij de gemeenteraden zich uitgesproken hebben voor het huidige beleidskader. Het aanpassen van dit kader draagt niet bij aan de wens om een betrouwbare overheid te zijn en dit uit te stralen richting kwetsbare inwoners, die gebaat zijn bij voorspelbaarheid en zekerheid.

Bovendien verschilt de financiële uitdaging per gemeente en worden in iedere gemeente andere keuzes gemaakt om met die uitdagingen om te gaan.

Advies over spoor 1

Gezien de eerdergenoemde dilemma's en het belang van het zijn van een betrouwbare overheid wordt u geadviseerd de opbrengst van spoor 1 niet zonder weging en verdere duiding in te brengen bij gemeenteraden en pas hierover verder te besluiten als in de loop van het tweede kwartaal meer inzicht is ontwikkeld in de potentiële opbrengst van spoor 2. Daarmee ontstaan immers mogelijkheden om slimmer te bezuinigen: er is dan namelijk ook inzicht in de samenhang met de uitvoering van gerelateerde taken bij gemeenten en andere gemeenschappelijke regelingen.

Wij bieden u wel inzicht in de 'knoppen' die eerder in uw gemeenteraden aan bod zijn geweest bij de herijking minimabeleid en de herijking Wmo (zie bijlage 1).

Voor wat betreft schuldhulpverlening is eerder besloten om niet te herijken omdat het beleidskader aansluit bij de landelijke beweging en de huidige praktijk. Het nieuwe beleidskader is momenteel in voorbereiding in samenwerking met gemeenten. Het schuldhulpverleningsbeleid kent slechts minimale mogelijkheden voor beleidskeuzes.

De herijking van de Participatiewet is nog niet volledig uitgevoerd omdat de landelijke ontwikkelingen hiervoor nog te weinig helderheid bieden. Dit is ook de reden dat er voor de maatschappelijke opgave Ontwikkelen naar Werk geen laaghangend fruit beschikbaar is in spoor 1. De maatregelen die voor deze opgave inzichtelijk zijn gemaakt worden verder opgepakt in spoor 2.

Richting van spoor 2

In de afgelopen jaren heeft de GR Sociaal zich ontwikkeld tot een robuuste organisatie in de Drechtsteden, die zich verbonden heeft met de zeven gemeenten door lokaal te werken en maatwerk te leveren voor zowel gemeenten als inwoners. Deze ontwikkeling heeft binnen de bestaande (financiële) kaders plaatsgevonden. Met de recente doorontwikkeling van de organisatie ligt het in de lijn der verwachting dat herontwerp van uitvoeringsprocessen en investeren in ICT een aanzienlijke bijdrage zal leveren aan efficiënter en nog inwonersgericht werken. Zo blijft de GR Sociaal in staat om, conform de gemeentelijke wensen, in te spelen op de lokale situatie en hierin ondersteunend te zijn, zonder dat dit tot ongebreidelde groei van apparaatskosten zal leiden.

In spoor 2 ligt de focus op het ophalen en uitwerken van een breed palet aan maatregelen. Zo gaan we bijvoorbeeld met gemeenten in gesprek over de taak- en rolverdeling tussen gemeenten en GR Sociaal in beleid en dienstverlening aan inwoners. Ook in de samenwerking met (onderdelen van) andere gemeenschappelijke regelingen kan anders kijken en denken een nieuw licht werpen op kostenefficiënter en doelmatiger werken in het sociaal domein, bijvoorbeeld op het gebied van toegang. Daarnaast zien we kansen voor efficiëntere inrichting van onze gezamenlijke taken op het gebied van inburgering en samenwerken aan beleidsontwikkeling. Dit vraagt een gezamenlijke verkenning met gemeenten. In het spoor bedrijfsvoering zal ook de samenwerking met de servicegemeente worden betrokken.

Bovendien is de verwachting dat de komende periode meer duidelijkheid ontstaat over landelijke ontwikkelingen die direct raken aan de opgaven Ontwikkelen naar werk en Bestaanszekerheid Versterken. Zo staan de Participatiewet in balans, een nieuwe opdracht aan ontwikkelbedrijven (WSW-bedrijven), de opdracht aan arbeidsmarktregio's voor de ontwikkeling van regionale werkcentra en de aanpassing aan de wetgeving op het gebied van voortijdig schoolverlaten op de planning. De huidige onzekerheid over deze ontwikkelingen zorgt ervoor dat beslissingen over eventuele maatregelen lastig te nemen zijn. Ook is nog niet duidelijk of deze aanstaande veranderingen extra rijksbijdragen opleveren. Samen met betrokken partners in de arbeidsmarktregio en de Dienst Gezondheid en Jeugd werken we deze plannen graag uit.

Argumenten

2.1 Maatregelen kunnen leiden tot grote(re) verschillen tussen gemeenten

Een groot deel van de inventarisatie betreft maatregelen die onderdeel zijn geweest van een herijkingsproces. Het inbrengen van dit pakket betekent feitelijk het opnieuw bespreken van de uitkomsten van het herijkingsproces met de raden. Het is onze inschatting dat raden hier per gemeente verschillend mee zullen omgaan, omdat de ervaren noodzaak of financiële omvang van de bezuinigingen per gemeente nogal verschilt. De verschillen tussen gemeenten zullen hiermee groter kunnen worden, hetgeen op landelijk niveau ook onderwerp van gesprek is.

2.2 Er is samenloop met mogelijkheden in spoor 2

Voor een aantal van de opgevoerde maatregelen geldt dat er tevens mogelijkheden zijn om anders om te buigen dan simpelweg te schrappen. In spoor 2 worden hiervoor mogelijkheden onderzocht op het gebied van innovatie, efficiëntere samenwerking of bedrijfsvoering. "Slimmer" ombuigen zal naar verwachting een positief effect hebben op de dienstverlening aan inwoners.

Kanttelingen

2.1 Transparantie richting gemeenteraden

Gemeenten hebben verschillende afspraken gemaakt met hun eigen gemeenteraden omtrent besluitvorming over (eventuele) bezuinigingen. In het kader van transparantie blijft het mogelijk om de maatregelen van spoor 1 voor te leggen bij de gemeenteraad.

Consequenties

Financiële consequenties

De maatregelen in spoor 1 leveren geen grote financiële opbrengst op. De mogelijke besparingen waaraan momenteel al wordt gewerkt (zie eerder in het voorstel) zorgen voor demping van de kosten en deze zijn al gedeeld in eerdere financiële besluiten, zoals de uitgangspuntennotitie.

Personele en organisatorische consequenties

Het uitvoeren van de bestuurlijke opdracht heeft op dit moment geen personele en organisatorische consequenties voor de GR Sociaal.

Per gemeente fungeert één contactpersoon als aanspreekpunt voor de GR Sociaal. Deze contactpersoon zorgt voor afstemming en advisering binnen de eigen gemeente.

Juridische consequenties

Het uitvoeren van de bestuurlijke opdracht heeft op dit moment geen juridische consequenties.

Relatie met andere beleidsvelden, organisaties en duurzaamheid

Het uitvoeren van de bestuurlijke opdracht wordt samen met gemeenten en de GR DG&J opgepakt. Het proces zal naast de reguliere P&C cyclus lopen.

Fatale termijn

Niet van toepassing.

Advies en draagvlak

Het overzicht aan maatregelen is op ambtelijk niveau afgestemd met de GR DG&J en met vertegenwoordigers van gemeenten (o.a. het OGO en de hierboven genoemde contactpersonen).

De RAS is op 11 maart meegenomen in het proces van de bestuurlijke opdracht.

Verdere procedure en uitvoering

Het AB van de GR DG&J besluit op 4 april over spoor 1 van de bestuurlijke opdracht.

De uitvoering van spoor 2 is reeds gestart. De planning is grofweg:

- Maart-april 2024: Ideeën ophalen en wegen langs drie lijnen (interne lijn, de GR-lijn, de gemeentelijke lijn);
- Mei-juni 2024: Uitwerken van een aantal ideeën op gebied van haalbaarheid, maatschappelijke en financiële impact;
- Juli-augustus 2024: Voorbereiden van de bestuurlijke besluitvorming.

De opbrengsten van spoor 2 worden ingebracht in het AB van 26 september 2024.

Communicatie

In proactieve externe communicatie met betrekking tot de bestuurlijke opdracht is niet voorzien. Er wordt wel een antwoordbericht opgesteld voor het geval dat media vragen stellen.

Interne communicatie richting medewerkers wordt zo snel als mogelijk opgepakt.

Bijlagen

1. Rapportage over spoor 1
2. Overzicht uitwerkingsopdrachten spoor 2
3. Bestuurlijke opdracht: Verkenning bijdrage van de GR Sociaal aan verminderen financiële problematiek gemeenten.